

Ankomst
Arrivals

Bagageudlevering
Baggage reclaim

Transfercenter
Transfer Centre

Butikker
Shopping

Gates
Gates **A, B, D, F**

Gate
Gates **C2-C30**

Gate
Gates **C32-C40** →

Europæiske storbyer som Stockholm, Dublin og Stuttgart er langt bedre end København til at tiltrække udenlandske videncarbejdere. Disse byer har erkendt, at højtuddannet udenlandsk arbejdskraft er en flygtig størrelse, der flytter efter karrieremuligheder her og nu. For nylig satte Dansk Folkeparti igen fokus på, at udlændinge koster Danmark dyrt, men politikernes bekymring burde snarere gælde, at Danmark er langt bagud i kampen om at sikre sig en større sin andel af den globale talentpulje. Og skal vi vinde terrænet, må vi gøre op med "integrationstænkningen", der sigter på at forvandle alle nytilkomne til danskere.

“Karrieremulighederne er klart vigtige for, hvor lang tid jeg vælger at blive i Danmark, og hvor jeg tager hen herfra.” Sådan siger 25-årige Randa Tawil fra Washington, USA. Det sidste halvandet år har hun forlagt residensen til København, hvor hun arbejder for konsulenthuset ReD Associates, der rådgiver om innovation og forretningsstrategi. Tidligere har hun studeret i både USA, Danmark og Mexico. Hun er ærkeeksemplet på den slags internationale videnarbejdere, som Danmark og andre lande strides om for at få bedst muligt fodfæste i

den globale økonomi.

Men Randa Tawils fremtid i Danmark – og dermed hendes bidrag til Danmarks internationalisering, produktivitet og ikke mindst statskasse – er stærkt usikker.

For selv om hun er glad for sit arbejde og ikke har aktuelle planer om at skifte, er hun ikke typen, der slår rødder på én arbejdsplads. Og hun har ingen planer om at slå sig ned i Danmark permanent. Derfor betyder karrieremulighederne meget for, hvor længe hun vil blive i Danmark. “Jeg regner med at være her endnu et år – måske mere. Det afhænger af, hvad

der viser sig af jobmuligheder,” siger hun til Mandag Morgen.

Det er en udfordring for Danmarks position i den tiltagende internationale talentkamp. For det er en kamp, som vi i forvejen er bagud i, viser en ny kortlægning af højtuddannede udlændinge i hovedstadsregionen. Den kommer netop som Dansk Folkeparti har brugt sit sommerstævne til at genoplive debatten om, at indvandrede koster dyrt for det danske samfund og kræve grænsebommen sænket for flere udlændinge.

Kortlægningen, som er udarbejdet af tænketanken Copenhagen Economics og konsulenthuset Living Institute for den regionale udviklingsorganisation Reglab, konstaterer, at “hovedstadsregionen halter efter andre europæiske vækstbyer, når det drejer sig om at tiltrække højtuddannede udenlandsk arbejdskraft”. Blandt europæiske vækstregioner ligger København i den næstdårligste gruppe ud af fire målt på andelen af udenlandske videnarbejdere. Og når det gælder årlig vækst i antallet af udenlandske videnarbejdere, har København de sidste 10 år ligget i den absolut dårligste gruppe. Se figur 1.

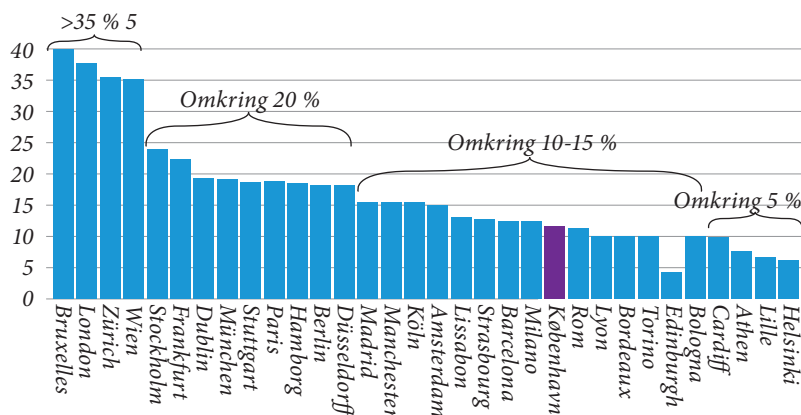
Konsekvensen er, at København og Danmark går glip af en stadig vigtigere arbejdsressource, som både bidrager positivt til samfundsøkonomien, virksomhedernes produktivitet og vores internationale konkurrenceevne. Se tekstboks.

LYT TIL KARRIERENOMADERNE

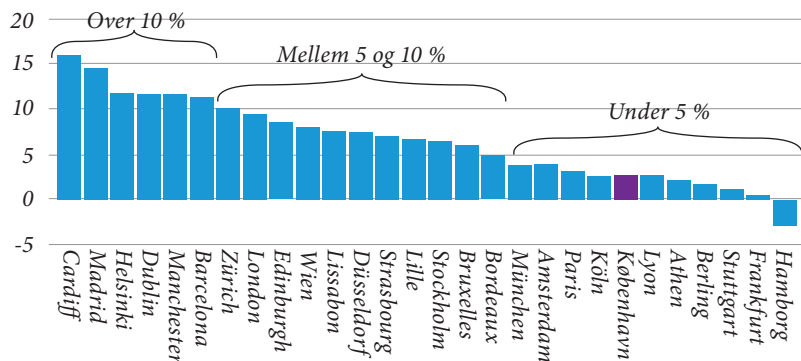
Randa Tawils situation afspejler på godt og ondt Københavns og Danmarks udfordringer i den globale talentkamp. Jobmulighederne for højtuddannede udlændinge, der ikke taler dansk og i øvrigt ikke har tænkt sig at “blive danskere”, hænger ikke ligefrem på træerne. Randa Tawil synes også, det er svært at etablere et solidt netværk, der kan hjælpe en udlænding “på gennemrejse” til at etablere sig og finde arbejde. “Bare det at finde en lejlighed i København

KØBENHAVN I DUMPEKLASSEN

Andel udenlandske videnarbejdere af alle videnarbejdere, 2010, pct.

Gennemsnitlig årlig vækstrate i antal højtuddannede udlændinge, 2000-2008, pct.

FIGUR 1 Såvel niveauet som væksten i antallet af udenlandske videnarbejdere er lavere i København end i de fleste andre europæiske vækstregioner.

Kilde — Copenhagen Economics for REG LAB, “Flere udenlandske videnarbejdere til hovedstadsregionen”.

UDENLANDSKE VIDENARBEJDERE ØGER PRODUKTIVITETEN

Trods den rekordhøje ledighed blandt nyuddannede danske akademikere bliver Danmarks evne til at tiltrække højtuddannede udlændinge om få år helt afgørende for opretholdelsen af det danske velfærdssamfund.

Demografiske fremskrivninger viser, at den danske arbejdsstyrke frem mod 2035 vil skrumpes ind, så velfærdssamfundet om få år skal finansieres af mindre end halvdelen af befolkningen. Alene af den årsag har vi behov for at få tilført nyt blod på arbejdsmarkedet. Men nye undersøgelser viser samtidig, at flere højtuddannede udlændinge også på andre måder er en ganske god forretning for både staten og erhvervslivet.

“To af Danmarks største økonomiske udfordringer er lav produktivitetsudvikling og problemer med at finansiere velfærdsstaten. Højtuddannet udenlandsk arbejdskraft bidrager til at løse begge problemer,” siger Jan Rose Skaksen, professor ved CBS og tidligere økonomisk vismand. Han har gennem flere projekter gransket udenlandske videnarbejders bidrag til såvel de virksomheder, der ansætter dem, som til samfundøkonomien. Og konklusionerne er klokkeklare: Højtuddannede udlændinge betaler mere i skat end den gennemsnitlige dansker, de trækker mindre på offentlige serviceydelser, og de øger produktiviteten og eksporten hos de virksomheder, der ansætter dem.

I analyserapporten “Højtuddannede indvandreres bidrag til det danske samfund” konkluderer Skaksen, at en gennemsnitlig højtuddannet indvandrer med medbragt familie bliver i Danmark i otte år og bidrager med ca. 1,9 millioner kr. til de offentlige kasser. Selv højtuddannede udlændinge, der kun er i Danmark kortvarigt og nyder

godt af den reducerede skattetakst i den såkaldte forsker-skatteordning, er en nettogevinst for samfundet. Hans forskning viser, at en gennemsnitlig indvandrer på den skattebegunstigede forskerordning, uden medbragt familie, bliver i Danmark i 3 år og bidrager med ca. 650.000 kr. til de offentlige kasser.

For virksomhederne er udenlandske videnarbejdere værdifulde, fordi de bl.a. bidrager med viden om udenlandske markeder og kulturer, som virksomheden kan eksportere til eller samarbejde med.

I en ny diskussionsrapport “Do Foreign Experts Increase the Productivity of Domestic Firms?” påviser Jan Rose Skaksen, at ansættelse af udenlandske videnmedarbejdere øger sandsynligheden for, at en virksomhed eksporterer, med 2,7 pct. Samtidig stiger gennemsnitslønnen i virksomheden med 2,4 pct. tre år efter ansættelsen.

“Det er et tydeligt udtryk for, at virksomhedens produktivitet er steget,” siger Jan Rose Skaksen. Flere udenlandske videnmedarbejdere vil med andre ord få det til at klinge mere i samfundskassen. Samtidig vil de bidrage til at øge virksomhedernes produktivitet og konkurrenceevne og dermed til at skabe vækst og flere job. Og de rekordmange unge danske akademikere, der i øjeblikket går ledige, behøver ikke at frygte, de bliver skubbet ud af arbejdsmarkedet af flere kloge udlændinge. “Det har vi undersøgt – og det er der absolut intet, der tyder på,” siger Jan Rose Skaksen.

afhænger så meget af, hvem man kender,” siger Randa Tawil. Oprindeligt blev hendes vej til et dansk job banet af en god bekendt fra studietiden på DIS (Danish Institute for Study Abroad) i København. Men som hun siger: “Så mange danske venner har jeg heller ikke endnu. Og jeg kan kun forestille mig, hvor svært det vil være at finde et job i København, hvis ikke man har netværket til det.”

At Randa Tawils eksempel ikke er enestående, bekræftes af den nye kortlægning, der hviler på statistiske data og omfattende interviewrunder med virksomheder, herboende viden-

arbejdere og deres ægtefæller. Den viser, at flertallet af udenlandske videnarbejdere i hovedstadsregionen kan kategoriseres som “karrierenomader”. Ligesom Randa Tawil er de her i en begrænset periode og har absolut ingen intentioner om at blive danskere.

Den erkendelse er, ifølge Bjarne E. Jensen, sekretariatschef i REG LAB, afgørende for Danmarks fremtidige succes med at tiltrække udenlandske videnarbejdere. “I Danmark vil vi meget gerne have, at udlændinge integreres og tager del i samfundet. Men sådan ser karrierenomaderne ikke på det. Når de kommer hertil, er det

ikke med en ambition om at blive her for evigt – Danmark er bare ét stop på karrierevejen. De er her, så længe det giver mening. Og støder de på alt for mange barrierer, bliver det kun kortvarigt – eller også kommer de slet ikke,” siger han.

Den fortolkning bekræfter chefkonsulent Dennis Nørmark fra Living Institute, der i forbindelse med undersøgelsen har gennemført en lang række fokusgruppeinterviews med videnarbejdere og deres ægtefæller.

“En vigtig pointe er, at de fleste ikke er kommet hertil, fordi de er tiltrukket af Danmark som sådan eller

FIRE VEJE TIL FLERE KLOGE UDLÆNDINGE

● Hjælp de mindre virksomheder

Specielt små og mellemstore virksomheder mangler ofte ressourcer og kompetencer til at rekruttere internationalt. Både erhvervsorganisationer og det offentlige system bør her bistå med råd og vejledning og i det hele taget gøre mere opmærksom på de positive gevinster ved at ansætte højtuddannede udlændinge. Inspiration til aktiviteter inden for dette felt kan blandt andet søges i Skotland, hvor man er begyndt at gennemføre massive kampanjer rettet mod virksomheder i udvalgte sektorer. Et eksempel er "Talent Skotland" – en meget proaktiv matchmaking-service, hvor virksomheder og udenlandske videnarbejdere opfordres til at 'date' på en omfattende profildatabase.

●● Sænk skatten

Alle undersøgelser peger på, at høje skatter er et klart minus i kampen om international arbejdskraft. Blandt andet derfor har forskerskatteordningen været en succes. Ordningen indebærer, at udenlandske forskere, og nøglemedarbejdere med en årlig lønindkomst på over 831.600 kr., kan opnå en reduceret skattetakst på 25 pct. i op til 5 år. Den mulighed har siden ikrafttrædelsen i 1991 bidraget til at firdoble antallet af højtuddannede udlændinge i Danmark, der kan oppebære en årlig lønindkomst over ordningens mindstekrav. Til gengæld forlader 4 ud af 10 Danmark igen, når ordningen udløber. REG LAB foreslår derfor, at ordningen forlænges, og at kravene til mindstelønnen sænkes. Desuden anbefales en generel sænkning af personskatten.

KILDE: REG LAB

●●● Gør "modtagekulturen" enklere

Trods stigende opmærksomhed på at reducere bureaukrati og speede sagsbehandlingstiden op, oplever særligt karrieremoderne, at mødet med myndighederne er ineffektivt og frustrerende. REG LAB anbefaler, at der etableres hurtigere og enklere procedurer for de mere kortvarige ophold. Desuden anbefales klare mål for administration og sagsbehandling, så det bliver gennemsigtigt, om de ønskede forbedringer reelt bliver implementeret og fastholdt. Amsterdams "Expat Centre" er leveringsdygtig i inspiration. Her er udlændingemyndigheder, kommuner, skattemyndigheder og virksomheder bl.a. gået sammen om at designe effektive "fast tracks" med procedurer, der sættes i gang, allerede før medarbejderen ankommer til landet. I 2012 testes et nyt "short stay"-program, der minimerer papirarbejde og procedurer for videnarbejdere, der opholder sig i landet i under 90 dage.

●●●● Flere internationale skoler

Over halvdelen af de udenlandske videnarbejdere i hovedstadsregionen er gift, og mange har børn. Dermed er internationale skoler og institutioner en vigtig faktor for både at tiltrække og fastholde udlændinge i Danmark. Flere steder i Danmark er der initiativer i gang for at imødekomme dette behov. Blandt andet åbnes snart en international skole i Herning, og i København er der planer om at oprette en Europaskole. Internationale skolepladser forventes dog stadig at blive en mangelvare fremover. Derfor foreslår REG LAB, at kommunerne som i Sverige får mulighed for at udbyde internationale grundskoler på engelsk inden for rammerne af den danske folkeskole.

muligheden for at blive en del af vores velfærdsstat. De er her på grund af en specifik karrieremulighed. Og typisk er det også af samme grund, de forlader landet igen," siger han.

I den forbindelse fremhæver han det som en særlig udfordring, at der ikke er særlig mange udlændinge i toppen af dansk erhvervsliv. "Det er et signal om, at der er et karriereloft – at man må søge til udlandet, hvis man vil drive det videre end til mellemlederstadiet," siger Nørmark.

Randa Tawils oplevelse af et bolig- og jobmarked, hvor det er svært at klare sig uden et stærkt netværk, er ifølge Dennis Nørmark, en an-

den hyppig årsag til, at udenlandske videnarbejdere søger uden om Danmark – eller afkorter deres ophold.

"Mange føler, at det kan være vanskeligt at opbygge sociale netværk. Og de rammer panden mod muren, fordi de ikke selv kan gennemskue det danske lejemarked og jobmarked. Eller ganske enkelt fordi ægtefællerne begynder at kede sig og har svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet," siger Dennis Nørmark.

UTILFREDSHED MED UDLÆNDINGESERVICE

En anden barriere, som interviewene har blotlagt, er, at mange oplever mø-

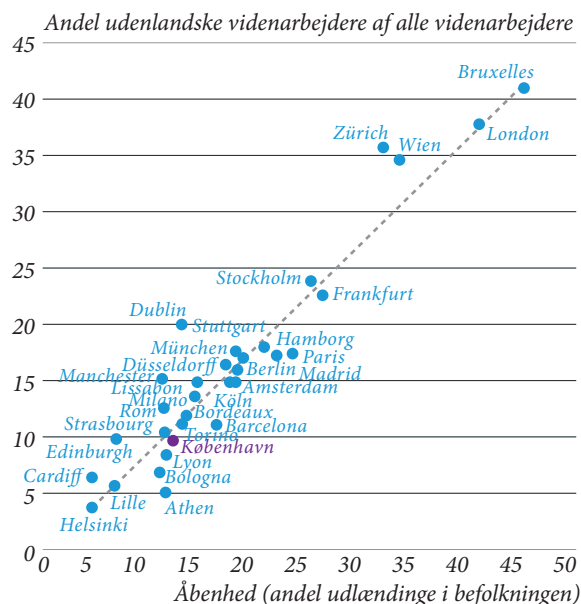
det med de offentlige myndigheder som negativt og ekstraordinært langsommeligt. Især Udlændingesservice får hårde ord med på vejen. "Det er, som om de tror, at vi ikke har andet at lave end at stå i kø," siger ph.d. i computervidenskab Ender Yuksel fra Tyrkiet.

Ender Yuksel er i dag ansat som forsker på DTU i Lyngby. Han er irriteret over det langsommelige bureaukrati, han oplever i sin obligatoriske kontakt med Udlændingesservice. "Der er altid mange unødvendige forsinkelser. Sidst jeg var der, ventede jeg 5 timer på en ubetydelig detalje, der burde være klarret på 5 minutter," siger han.

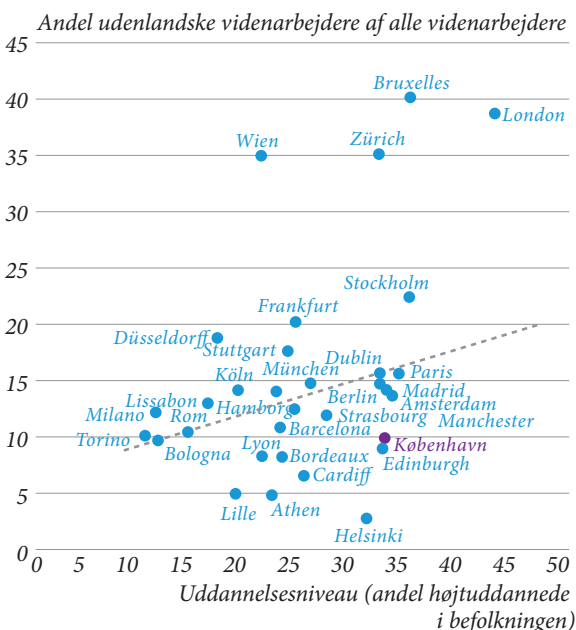

PLADS TIL FORBEDRING

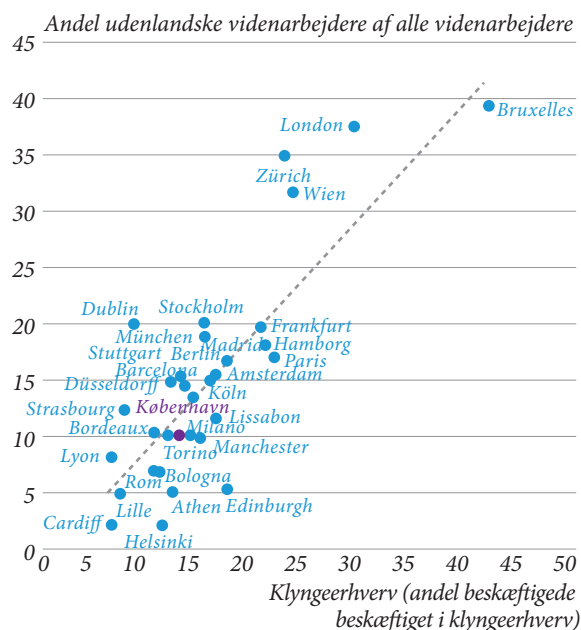
Stærk sammenhæng mellem åbenhed og andel udenlandske videnarbejdere, pct.

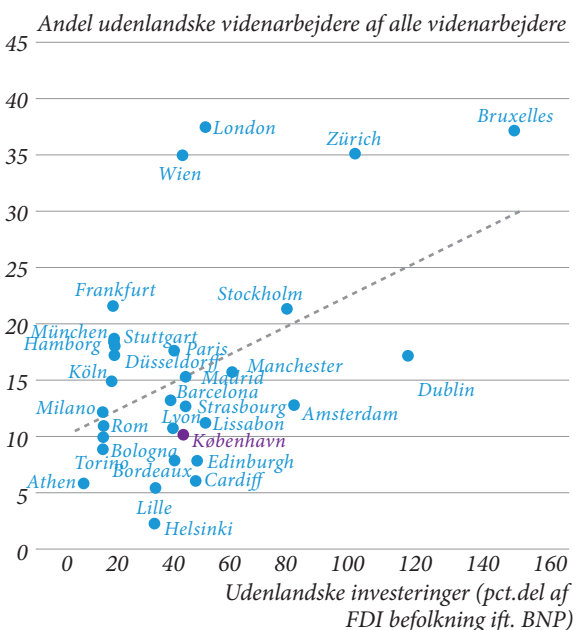
Flere højtuddannede betyder også flere udenlandske videnarbejdere, pct.

Sammenhæng mellem andel klyngeerhverv og udenlandske videnarbejdere, pct.

Sammenhæng mellem udenlandske investeringer og udenlandske videnarbejdere, pct.

MM FIGUR 2 Alene ved at udnytte mulighederne i erhvervsstrukturen og uddannelsesniveaue, burde hovedstadsregionen kunne hæve andelen af udenlandske videnarbejdere med 5-10 procent.

Kilde — Copenhagen Economics for REG LAB, "Flere udenlandske videnarbejdere til hovedstadsregionen".

Ender Yuksel understreger, at han grundlæggende ikke er interesseret i at blive "integreret" i det danske samfund. Som de øvrige karrierenomadere har han et globalt udsyn og lader sin færden styre af de karrieremuligheder, der viser sig. I hans tilfælde er næste skridt at få et professorat på et internationalt anerkendt universitet inden for sit speciale i informations-sikkerhed. "Det kan godt være i Danmark, men jeg søger globalt," siger Yuksel, der har en ambition om at blive professor inden for 2 år.

Men også fra udenlandske videnarbejdere, der rent faktisk har et ønske om at blive danske statsborgere, får Udlændingesservice et negativt skudsmål. "Sagsbehandling er utroligt langsommelig, og det er i det hele taget vanskeligt at komme til at tale med en relevant medarbejder," siger australske Jonathon Casey. Han er uddannet maskiningeniør og har de sidste fire et halvt år arbejdet som udviklingsingeniør for konsulentvirksomheden Demeco i Søborg.

Det er han i dag blevet så glad for, at han ønsker at bosætte sig permanent i Danmark. Men han har oplevet det som vanskeligt at kvalificere sig til at søge om dansk statsborgerskab gennem det såkaldte pointsystem. Og han har haft svært ved at få forlænget sin arbejdsopholdstilladelse ud over de 4 år, han havde fået tildelt. "Jeg har nu endeligt point nok til at søge permanent opholdstilladelse, men nu er beskeden så, at svartiden på min ansøgning er 7-8 måneder. Og jeg frygter ærlig talt, at kravene bliver skærpet yderligere, inden min sag er behandlet," siger han.

EFTERSLÆB FOR 1 MILLIARD KR.

Den vrangvillige Udlændingesservice kan dog ikke alene forklare Københavns efterslæb i forhold til andre europæiske storbyregioner. Den nye undersøgelse peger bl.a. på, at også forhold som f.eks. Danmarks høje skattetryk er en væsentlig barriere. Men ifølge REG LAB skal forkla-

ringerne ikke kun findes i rammebetingelser. Det handler også om, at danskerne, erhvervsorganisationerne samt de små og mellemstore virksomheder skal være mere åbne over for omverdenen. "Ellers får vi ikke lukket hullet til de andre europæiske vækstregioner," siger Bjarne E. Jensen.

Præcist hvor stort hullet er, har Copenhagen Economics forsøgt at regne sig frem til i et benchmarkstudie, hvor hovedstadsregionen sammenlignes med de europæiske regioner, der på fire demografiske parametre ligner København mest. *Se figur 2.* I denne sammenligning halter København bemærkelsesværdigt efter. "Ud fra regionens score på disse grundvilkår, burde der være et potentiale for at øge antallet af højtuddannede udlændinge med 5-10 pct.," vurderer seniorøkonom i Copenhagen Economics, Claus Frelle-Petersen: "Det er endda ikke noget ambitiøst mål, men et løft, der bringer os op på niveauet for de regioner, der har samme grundvilkår som København," fastslår han.

I faktiske tal drejer det sig om op til 2.300 ekstra udenlandske videnarbejdere, i forhold til de 23.000, der i øjeblikket befinder sig i regionen. Og på baggrund af tidligere analyser af højtuddannede udlændinges bidrag til samfundsøkonomien vurderer Copenhagen Economics, at det vil kunne øge regionens BNP med op mod 1 milliard kr.

Præcist hvordan Danmark og hovedstadsregionen kan indfri dette potentiale, giver rapporten ikke noget definitivt svar på. Men fokusgruppeinterviewene munder ud i en række anbefalinger til indsatsområder, der kan gøre Danmark mere interessant for højtuddannede udlændinge og lette dagligdagen for de udenlandske videnarbejdere, der allerede er her. *Se tekstboks på side 12.*

FRANK JENSEN VIL LUKKE HULLET

I Københavns Kommune kommer undersøgelsens konklusioner ikke som en overraskelse. "Vi ved, at når vi

sammenligner med byer som Stockholm, så klarer de sig bedre," siger overborgmester Frank Jensen: "Så vi skal helt enkelt blive bedre," erkender han.

Frank Jensen erklærer, at "vækst og job" står øverst på hans dagsorden, og at "videnarbejdere er vigtige for væksten". Derfor vil han nu målrettet gå efter at indfri det potentiale, som rapporten påpeger. "Vi vil arbejde for at hæve andelen af højtuddannede udlændinge med 5-10 pct.," fastslår han.

Ifølge Frank Jensen er en vigtig årsag til hovedstadsregionens efterslæb, at der er mange små og mellemstore virksomheder, som har svært ved at finde ressourcer til at hyre internationalt og bruge engelsk som arbejdsprog. "Og så er vi måske ikke lige så åbne over for de nye udenlandske kolleger, som vi tror," erkender han.

Som modtræk vil han arbejde for at skabe en "servicekultur", der hjælper udlændinge og virksomheder med at finde hinanden, frem for en "myndighedskultur", der blot kontrollerer, godkender og afviser. Han vil bl.a. suge inspiration i udlandet mht. hvordan myndigheder og organisationer går sammen og bistår virksomhederne med rekruttering og indkøring af udenlandske medarbejdere. "Det skal vi lære af i København," fastslår han.

Overborgmesterens løsningspalet omfatter også et øget pres på staten for at åbne for internationale grundskoleforløb og reducere mindstelønkravet for forskerskatteordningen.

Den gode nyhed for Randa Tawil, Ender Yuksel og andre karrierenomadere er, at deres råb om hurtig inklusion frem for langsommelig integration tilsyneladende er blevet hørt. "Udenlandske videnarbejdere er ofte 'nomader', som er her kortvarigt. Her er det helt afgørende, at det er enkelt at blive københavner," siger Frank Jensen.

BJARKE WIEGAND — bw@mm.dk